

KRISLAI

"Vilnius" vaju.
Kas su Elizabethu?
Turtingi žmonės.
"Nebus revoliucijos".
Rašo SERENGA

"Laisvės" informacijos apie "Vilnius" vaju nesupuola su "Vilnius" informacijomis viename punkte, punkte apie brooklynietį Matulevičių. "Vilnius" jį vis laiko su 25 skaitytojais, tuo tarpu ligi 2 kovo d. A. Matulevičius turi jau 80 skaitytojų. Paskui jį seka Bačevičius ir Mažeika.

Brooklyno daly, Ridge-woode, neseniai susitvėrė A. L.D.L.D. kuopa. Drg. Jokubonis rašo "Vilny", jog ta kuopa jau pasipirko "Vilnie" sėra. Ridgewoodo draugai yra sumanus ir draugiški. Jie savo Brooklyno dalį gerai suorganizuos.

Drg. Bečis Newarke irgi šiek tiek kruta dėl "Vilnius", bet Elizabethas skandališkai nesileidęs. Su tais žmonėmis prisieis pikta pasikalbėti. Platinti darbininkų laikraštį reikia ne kad loska. Tai yra priedermė, ar suprantate?

Ana Bayonne! Per vakariene neprigulmingo Ukėsų Klubi Lietuvos politiniams kaliniams surinkta 25 doleriai. Drg. A. Matulevičius ten buvo atvykęs su "Vilnius" reikalais. Irgi laimėjo.

Sveikinam draugus iš Jersey City, kurie pradeda atgyt. Jų A.L.D.L.D. kuopos parengimas pereitą subatą gerai pavyko. Ar nevertėtų Jersey City suorganizuot chorą? Prie jo galėtų prisidėti ir apatinės New Yorko dalies lietuviai.

Yra gana piniginių žmonių. Nekurie jų pritaria komunistiniams judėjimui, interesuojasi juo, nors, dėl biznio, ar kitų priežasčių, nedalyvauja jame aktyviai. Piniginių draugai turėtų remt judėjimą pinigiskai. Neseniai vienas draugas davė L. Pruseikui 75 dolerius ir prašė juos išdalinti įvairiems mūsų reikalams. Tai yra doro žmogaus auka. Bet ar daugelis tą daro?

Renegatas Kautskis, kalbėdamas apie Lenina, sako, jog pamatinė jo klaida buvo tame, kad jisai laukė revoliucijos Vakarų Europoje. Jos nebus — anot Kautskio. O, jeigu revoliucijos priklaustų nuo Kautskių, tai, žinoma, jų nebūtų.

Smalaviris Zymontas kadais rinko aukas išleidimui žemaitės raštu. Klausiam: kur tos aukos?

5 Čekoslovakijos Valdininkai Parsidavė Žibalo Kapitalistam

Areštuota vienas Čekoslovakijos generolas, trys augšti valdininkai ir vienas valdžios laikraščio redaktorius. Jie pasidavė žibalo kapitalistam ir už kyšius priėmė netikusį žibalo delei armijos.

Santa Barbara, Cal. — Channel indionai tiki, kad ne žmogus išsivystęs iš gyvulio, bet gyvuliai iš žmogaus.

Pirmas Lietuvių Darbininkų Dienraštis.
Išsina Kasdien Apart Nedėdienių.

L A I S V Ė

LITHUANIAN DAILY

Darbininkai Visų Šalių, Vienykites! Jūs Nieko Nepralaimėsite, Tik Retėžius, o Laimėsite Pasaulį!

No. 54. TELEPHONE STAGG 3878 Brooklyn, N. Y., Utarninkas, 4 d. Kovo, (March), 1924 Pavienio Numerio Kaina 4c. Metai XIV, Dienraščio VI

Komunistų Internacionalas Rems Amerikos ir Japonijos Komunistus

Organizuos Vokietijos revoliuciją. Maskva. — Zinovjevas, Komunistų Internacionalo pirmininkas, paskelbė 15 punktų delei Internacionalo darbo ateityj. Vienas iš tų punktų yra "visomis pusėmis remti Amerikos ir Japonijos komunistus"; kitas — "sudaryti drūtą Komunistų

Partiją Anglijoj"; paskui, "daugiau domės atkreipti į Rytų šalis" ir "dėti pastangas, kad artimiausioj ateityj padarius proleterinę revoliuciją Vokietijoj, kur Vokiečių komunistam turėtų duoti pasipirties komunistai Rusijos, Austrijos, Čekoslovakijos ir Francuzijos."

Macdonaldas Kalba apie Karą su Francuzija

Londonas. — Darbietis Anglijos ministeris pirmininkas Ramsay Macdonaldas parašė gana atvirą laišką Francuzų ministeriui pirmininkui Poincarei. Sako, jeigu Francuzai ir toliau sieks dabartinio savo tikslo — prismaugti Vokietiją, tai, galų gale, bus neišvengiamas karas, kurs blogiausiai atsilieps į pačią Francuziją. Primena, kad Francuzai, užimdami Ruhr ir smaugdami Vokietiją, žiuri vien tik savo reikalui; kad jie visai pamiršta, kokių nuostolių davė karas Anglijai: pakrikdė jos prekybą ir pramonę, sudarė didelę bedarbių armiją, apkrovė sunkiomis naminėmis bei užsieninėmis skolomis. Francuzija rupinasi tik savo karinius nuostolius išsirinkti iš Vokietijos, bet

nė nebando atsisteisti, gražinti skolas Anglijai nei mokėti už jas nuosimčius. Tuo pačiu žygiu Francuzija vis labiau ginkluojasi, laiko milžinišką nuolatine armiją, pilna pinigų tulom valstybėm Centralinėj Europoj, mobilizuoja ir ginkluoja jas sau į talką.

Ramsay Macdonaldas reikalauja, kad Francuzija biskų pasiaukotų delei principo tarptautinės santaikos ir padarytų nusileidimų santykiuose su Vokietija bei Anglija.

Francuzų ministeris pirmininkas j Macdonaldo laišką atsakė tik aplamais žodžiais, išreikšdamas norą santaikos su Anglija ir sutikimą, kad būtų patenkinti "teisingi jos reikalai".

"Slaptoji Armija" Juodašimčių

Washingtonas. — Simmons, buvęs Ku Klux Klano "imperatorius", paskutiniu laiku atsimitęs nuo Klano, dabar suorganizavo "Slaptąją Armiją" šnipų, kuri kitai vadinasi "Liepsnojančio Kardo Vyčiai". Tų juodašimčių tikslas išdavinėti policijai "visus įstatymų laužytojus", labiausiai, žinoma, darbininkų veikėjus. Simmons savo paskutiniam pareiškimė apie naująją organizaciją sako, kad senojai Ku Klux Klano viršininkai kartais už dalyvavimą vienam tik kuklų susirinkimė paįmdavę po \$10,000 iki \$15,000 "atlyginimo".

BAŽNYČIOS UŽTARIA ATEIVYBĘ IŠ JAPONIJOS

Washingtonas. — Federalė Amerikos Bažnyčių Taryba protestuoja prieš kongresui paduotus sumanymus, kurių tikslas yra visai uždraust ateivybę iš Japonijos į Jungtines Valstijas. Tai, sako, bereikalingas butų Japonų įžeidimas ir erzinimas. Nuo 1908 iki 1923 metų iš Amerikos išvažiavo 22,737 japonai daugiau, negu atvažiavo.

Baltimore, Md. — Išsokus traukiniui iš vežių ties Brightside, vienas žmogus užmušta ir 4 sužeisti.

Amerika Eina "Šlapyn"

Washingtonas. — 1923 m. už blaivybės įstatymo laužymą pasodinta kalėjiman 64,523 žmonės, tai yra 4,504 daugiau, negu 1922 m. Be to, 1922 m. sunaikinta "mušaino" ir bravorėliu už \$2,969,866, o 1923 m. jau už \$3,243,795.

Anglų Darbiečių Valdžia — Meksikos Priešas

Meksikos valdžia mano, kad Amerikos kapitalistai neduoda jai \$25,000,000 paskolos todėl, kad Anglijos politikai nuo jos atkalbėje tuos kapitalistus. Be to, reikia pažymėti, jog Anglijos darbiečių valdžia dar sykį pakartojo savo nusistatymą nepripažinti prez. Obregono valdžios Meksikoj.

Amerikos Jūrininkai "Tvarko" Hondurasą

Washingtonas. — Nuo Amerikos karų laivo "Denverio" pasiūsta burys jūrininkų į Honduraso respublikos (Centr. Amer.) miestą Ceibą. Jūrininkai turį "apginti" Jungtinių Valstijų konsulatą Ceiboj.

Hondurase eina revoliucijėlė tarp šalininkų trijų kandidatų į prezidentus: Carioso, Ariaso ir Bonillos. Nė vienas iš jų negavo reikalingos didžumos balsų, kad tapt prezidentu. Jie paėšasi tarp savęs, o Carias vedas sukilimą ir prieš senąjį prezidentą, kurs atsisako apleist savo vietą.

LIETUVOS ŽINIOS

Darbas plėčiasi. Joniškis. — Jonišky susitvėrė naujos komunistų kuopos. Joniškiečiai nutarė leisti šapirografo pagalba politikos ir dailiosios literatūros laikraštį.

Utėna. Utėnoj ir Panevėžyj, nežiurint didelių įkliuvimų, darbas smarkiai plėčiasi. Organizuojausi naujos komkuopos. Visam Utėnos miestely buvo išplatinti mūsų lapeliai apie reakciją Rokišky ir kituose Lietuvos miestuose. Platinasi ir "Komunistas". Taip pat ir Panevėžy.

Smetoniniai fašistai rengiasi užgrobti valdžią.

Kaunas. — Karininkų tarpe randasi fašistinė organizacija, kuri galvoja apie valdžios užgrobimą. Joje randasi pulk. Mustiekis, Birmontas ir kiti. Jie turi savo žmones generaliniame štabe. Jie išnaudoja savo įtaką genštabe tam, kad instruktoriais šaulių sąjungai skirtų jų žmones. Jie daugiausia mano remtis šaulių sąjunga.

Sioji karinė fašistų organizacija, buk organizuojasi atskirai nuo fašistų Jočio ir Ambrozaičio tveriamų fašistų.

Spėjama, kad tie karininkai fašistai turi ryšių su Smetona - Voldemaru - Krevė - Mickevičium, kurie ir bus jų politiniu centru. Smetona ir Krevė-Mickevičius jau įsikverbė į šaulių organą "Trimitas", tenai pradeda vest kampaniją prieš Lenkiją ir už susiartinimą su Sovietų Rusija, kad tokiu būdu apgaut šaulius ir karreivius, patraukt juos savo pusėn, o paskui, laimėjus jų pagalbą, susiartinti su ponų Lenkija, o ne su darbininkų Rusija. Ne tik jočiniams, bet ir smetoniniams fašistams poniška Lenkija daug artimesnė, kaip Sovietų Rusija. Tik kuomet Jočys-Ambrozaitis akiai nusistatė prieš Sovietu Rusiją, Smetona daug gudresnis, jis nukpuodas, buk jis didžiausias Lenkijos priešas, nes puikiai žino, kad Lietuvos darbininkai, valstiečiai ir kareiviai smarkiai neapkenčia Lenkų ponų.

PLAUKAI DULKA FRANCUZŲ SEIME

Paryžius. — Kada seime kalbėjo P. Painleve, atstovas, matematikos profesoris, buvęs Francuzų ministeris pirmininkas, tai kitas seimo atstovas, monarchistas (karaliaus valdžios šalininkas) Magne sušuko: "svoločius!"

Painleve šoko nuo pagrindų ir žiebė monarchistui grafiui C. de Fermon'ui kumščia į akį, manydamas, kad tai jis pagarbino kalbėtoją "svoločium". Įžeistam ir supat ryto iki vakaro priimnėjo svečius ir visokias delegacijas. Kalėjimo administracija ant pirštų vāikštinėjo, viršininko pagelbininkas pas jį lekajum tarnavo: padavinėjo torielius ir šakutes, o gal ir nakties puodukus. Bet mes neilgai matėm tą svečią. Jį greit išleido. Smetona pasodintas į kalėjimą už straipsnius prieš dabartinę Lietuvos valdžią.

Kyla Nauji Dideli Skandalai Valdžioj

Washingtonas. — Be žibalo skandalo, pradeda kelti augštyn galvas įvairūs kiti skandalai ir suktybės ministerijų bei senatorių. Washingtone vis plačiau kalbama apie teisdarystės ministerio Daugherty'o giminyste su Forbes'u, galva valdiško Ex-Kareivių Biuro. Forbes atlikęs visą eilę meklerysčių, sukdamas nuo ex-kareivių pašalpa, kuri buvo jiem valdžios skirta. Už tai dabar jis tapo įkaltintas, prisiekusiųjų teisme Chicagoj. Bet pats Daugherty nepaisė duodamų skundų prieš Forbesą ir netraukė jo teisman.

Du augšti valdininkai mekleriavė žibalo kompanijų sėrais, naudodamiesi valdiškais bei oficialėmis žiniomis apie sėrų vertę. Keli kongresmanai bei senatoriai gėvė didelių kyšių, kad pridengyt didžiuosius degtinės šmugelninkus; tuli gi kiti papirkti valdininkai dėjo pastangų, kad paluosuot iš kalėjimų įvairius milionierius kriminalistus. Teisdarystės ministeris Daugherty visai nesiskubines bausti stambiusius laužytojus blaivybės įstatymo.

Esą faktų, kad ministerriai, be žibalo šaltinių, prāvairių dalykų, reikalaujančių slaptumo. Paskui tą pelnagrobiamis įvairius kitus gamtos turtus, priklausomus valstybei.

Žibalo Grobikas Pasitiki Teismais

Doheny, kurs per suktybes išgavo iš pardsdavėlių ministerijų valstybės žibalo šaltinius Naval Reserve No. No. 1, sako: senatas su savo komisijomis gali ką nori kalbėti ir tyrinėti, bet aš pasitikiu Amerikos teismais. Vadinasi, jis turi viltį, kad teismai užgirs jo suktybes ir šmugelį.

PLAUKAI DULKA FRANCUZŲ SEIME

Paryžius. — Kada seime kalbėjo P. Painleve, atstovas, matematikos profesoris, buvęs Francuzų ministeris pirmininkas, tai kitas seimo atstovas, monarchistas (karaliaus valdžios šalininkas) Magne sušuko: "svoločius!" Painleve šoko nuo pagrindų ir žiebė monarchistui grafiui C. de Fermon'ui kumščia į akį, manydamas, kad tai jis pagarbino kalbėtoją "svoločium". Įžeistam ir supat ryto iki vakaro priimnėjo svečius ir visokias delegacijas. Kalėjimo administracija ant pirštų vāikštinėjo, viršininko pagelbininkas pas jį lekajum tarnavo: padavinėjo torielius ir šakutes, o gal ir nakties puodukus. Bet mes neilgai matėm tą svečią. Jį greit išleido. Smetona pasodintas į kalėjimą už straipsnius prieš dabartinę Lietuvos valdžią.

Atšauksią Šmugeliškus Žibalo Kontraktus

Šmugelninkų Kaltintojas Senatorius Reed'as Gavo Miliona Iš Kitų Kapitalistų

Valdžios šnipai užtarauja šmugelninkus. Washingtonas. — Kaltinamas Wm. J. Burns, valdžios šnipų biuro vyriausiasis galva, kad jo šnipai kliudo senato komisijai tyrinėti darbelius teisimo ministerio Daugherty'o. Kaip jau žinoma, Daugherty's dabar tyrinėjamas specialės komisijos, kaip šmugelninkas valstybės žibalo. Jis, mat, buvo vienas iš tų ministerių, kurie užgyrė pervedimą Naval Reserve No. 1 ir Teapot Dome valdžios žibalo šaltinių į rankas Doheny'o ir Sinclairio.

Šnipų šnipas Burns priklausė nuo Daugherty'o, kaip nuo teisdarystės ministerio; tai, sakoma, ir tarnavo savo ponui, įsakymas šnipam statyti skerspailmas, idant senato komis. negalėtų iškelti aikštėn Daugherty'o griekų.

Toliau. Burns yra kamanatinėjamas, kaip tai atsitiko, kad "Washington Post" dienraščio leidėjas McLean gavo senąjį oficialį slaptraštį, kurį teisdarystės ministerija vartodavo, mušdama slaptas telegramas delei įvairių dalykų, reikalaujančių slaptumo. Paskui tą slapta telegrafrastį vartojo McLean'as delei susižinojimo su žibalo kapitalistais bei jų agentais. Įtariamias Burns, kad jis veikiausiai suteikė McLeanui minima slaptraštį.

Atšauksią žibalinus kontraktus.

Tam tyčia paskirti prez. Coolidge'aus advokatai Roberts ir Pomerene žada tuojaus pradėti teismo bylas prieš Sinclairį ir Doheny, idant panaikintus kontraktus, per kuriuos tapo valstybei išsukta turtingiausios žibalo versmės. Ir tuojaus sustabdyti kerosino (naftos) pumpravimą iš tų versmių. Nes Sinclairis ir Doheny išgavo tuos kontraktus, papirkdami ministerijų Fallą, Denby ir kitus. O paskui kaltininkai busią traukiami į kriminalinį teisma.

Puodas katilą vainoja.

Demokratas senatorius Reed'as aštriausiai smerkia McAdoo'ą, buvusį prez. Wilsono finansų ministerį ir žentą, kad jis, tuojaus po pasitraukimo iš ministerijos, parsisamdė Doheny'ui, žibalo pelnagrobiui, gaudamas už tai iš jo \$250,000; Reed'as taip pat atakuoja McAdoo'ą, kad šis, vos tik pasitraukęs iš ministerijos, advokatavo Republic Pleno Kompanijai, kad atgriebt iš valdžios \$2,000,000 sumokėtų mokesčių. McAdoo ir iš tikrųjų atgriebė tuos milijonus dolerių iš valdžios, neva prirodes, buk iš kompanijos buvę paimta "per daug" mokesčių.

McAdoo, iš savo pusės, atsako Reedui, kad šis, besenatoriaudamas, tarnavo, kaip advokatas stambiam kapitalistams, ir tuo būdu iš jų uždirho miliona ar daugiau dolerių. McAdoo leidžia suprasti, jog tai daugiau "atlyginimas" Reedui už jo intaką senate naudai tų kapitalistų, negu apmokėjimas už tikruosius advokatiškus patarnavimus. Ypač pažymima Reedo advokatavimas Universal Aliejaus Produktų Kompanijai, kurios galva yra stambiausias Amerikoj mėsos kapitalistas J. Ogden Amour'as. Be to, Reedas įtariamias, kaip draugas degtinės šmugelninkų.

Kaip Reedas, taip ir McAdoo nori kandidatuoti į Jungtinių Valstijų prezidentus ant demokratų partijos tikieto.

Išvysią Turku Popiežių — Kalifą

Uzdarysias Visas Dvasines Mokyklas Turkijoj

Nusiminusios pačios dvasinio mahometonų tėvo. Angora. — Turkijos seimui paduota sumanymai iš-tremti iš Turkijos Abdula Medžida Effendį, buvusį Turkų karalių, mahometonų tikybos dvasinį galvą kalifą (kaip ir jų popiežių), išguiti iš Turkijos visus jo giminės, konfiskuoti jo ir jų nejudamus turtus ir dar uždegti kalifui \$1,317,000 mokesčių; be to, atimti kalifui ir jo giminėm Turkų pilietybę, panaikinti Turkijoj visas dvasines mokyklas ir dievotumo įstaigų ministerija.

Spėjama, kad seimas priimsias tuos pasiulymus. Susirupinusios kalifo pačios, kurių jis turi kelis desėtkus savo hareme. Vienas iš haremo romiklių sargų (eunuchų) paskelbė bado streiką prieš metūsus sumanymus, ir jau keturios dienos, kaip nieko neima į burną.

Sumanymus remia Turkijos Žmonių Partija; jiem kiek priešinasi atžagarėviai, kurie reikalauja, kad kalifatą (mahometonų popiežystę) prisiimtų ant savęs Turkijos seimas. Bet reikalavimas liko jau atmetas.

Naujas žingsnis socialdemokratų gyvenime.

Jau nusibodo kai kuriems socialdemokratams dangstytis socialistų vardu. Jie siulo stačiai laisvamanių sąjunga krūt. "Socialdemokratas" net atskirą straipsnį paatalpino laisvamanių organizacijos klausimu. Tai laisvamanių organizacijai jau nerupės darbininkų klases reikalai: jai pakaks vier varžytinių su kunigais del šiltų vietelių.

THE LITHUANIAN DAILY LAISVE

Published by

Lithuanian Co-operative Publishing Society, Inc.

Every day, except Sunday, at 46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y. Telephone Stagg 3873.

Yearly subscription rates in U. S. \$6.00; foreign countries — \$8.00.

Entered as second class matter March 11, 1914, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under act of March 3, 1879.

Kaina Europietinėse Valstijose ir Kanadoje—metama \$6.00; pusel metų \$3.00; trims mėnesiams—\$1.50. Kitose šalyse: metama \$8.00; pusel — \$4.00; Brooklynne per paštą siunčiant metama \$8.00; pusel metų—\$4.00.

DARO ŠMUGELĮ IŠ KARO AUKŲ

Kapitalizmo surėdymas — tai šmugelio, papirkimų, išnaudojimų, vagysčių ir plėšimų sistema. Vienas skandalas nepasibaigė — kitas prasidėjo. I skandalus įvelti ne tik atskiri asmenys, bet ir valdininkai. Garbingi senato, kongreso ir kabineto vyrai. Žodžiu, nuo prezidento iki žemiausio policinano kapitalistinės klasės valdžia įpinta ne tik tai, tai ir kitą šmugelį.

Aliejaus skandalas da neišdžiūvo, čia jau vėl kitas skandalas, kuriame kaltinama eilė valdininkų. Kitur, veik kiekvienam mieste, visa valdžia įvelta tai kysių ėmimo, tai tiesiog "munšaino" šmugelin.

Toki paveikslą mes gauname pūvančios kapitalistinės sistemos.

Centru naujojo skandalo yra pasaulinio karo Veteranų Biuras. Tai valdžios įstaiga, kuri turi rūpintis šelpimų kareivių, kurie kovodami už kapitalistų milijonus po priedanga "tėvynės" gynimo, neteko jėgos. Vieni tu kareivių neteko kojų, kiti rankų, regėjimo arba girdėjimo.

Da mes atsimenam visus pažadus: "demokratiją", laisvę" ir šaliai gerbuvį žadėta, kada ėjo agitacija už karą. Gi dabar tie kareiviai negauna nė tų trupinių, kurie reikalingi jų gyvybės palaikymui. Jų gyvybės palaikymui sudėtis centais valdžios paskirti valdininkai puotauja, kelia viešbučiuose orgijas.

Buvęs prezidentas Hardingas paskyrė Veteranų Biuro direktorium poną Forbes'ą. Per jo rankas Veteranų Biuras nukentėjusių kareivių "šelpimui" išleido \$3,500,000,000. Tai milžiniška suma visuomenės sudėtų pinigų. Ar visi tie pinigai sunaudota bejėgių kareivių naudai? Ne.

Jau keli mėnesiai, kai senato komisija tyrinėja Forbes'o ir Thompson'o dalyką. New Yorko "Times" praneša, kad Federal' Grand Jury kaltina pp. Forbes'ą ir Thompson'ą už kysius ir konspiraciją. Gi senato komisija mums raportuoja, kad šiame skandale ne tik ką yra konspiracijos, papirkinėjimas, kysiai, bet ir "senoviškas" alus, vynas, degtinė, pietūs, viešbučiai, medžioklės ir kiti galai. O vis tai iš tų pinigų, kurie sudėti nukentėjusių kareivių šelpimui.

Dalykas ve kame. Pulkininkas Forbes, kurį prezidentas paskyrė Veteranų Biuro direktorium, buvo vice-prezidentu Hurley-Mason Construction kompanijos. Ši kompanija turi savo skyrius veik po visą Ameriką. Gi didžiausiu tos kompanijos savininku yra ponas Thompson ir James W. Black. O ponas Mortimer yra pirmąją jų ranka. Mortimer buvo tarpininku (pirmuoju agentu) tarp Thompson'o Black'o ir pono Forbes'o. Mortimer darė kontraktus su Forbes'u del budavojimo kareiviams ligonbučių ir prieglaudos namų.

Na, ir prasideda šmugelis. Mortimer ir jo moteris važinėja po visą Ameriką su Veteranų Biuro direktorium, Forbes'u, užmoka viešbučių bilas, "skolina" jam pinigus, kurinos gauna iš Thompson'o ir Black'o. O kad už tai atsiseisus, Forbes duoda gerai apmokamus darbus Thompson'o-Black'o kompanijai. Viena tokia sutartis buvo padaryta, kad Hurley kompanija pabudavotų del nukentėjusių kareivių ligonbučių už \$1,397,000. Viso budavojimui skirta \$12,000,000.

Šitokia istorija su budavojimu ligonbučių. Kysiam, vynu, pietums ir viešbučiam mėtyta nukentėjus. kareivių pinigai. Bet tai da ne viskas.

Iš kitos pusės šmugelis ėjė viduj. Senato komisija surado, kad Veter. Biuras, po Forbes'o administracija, darė didžiausią grąftą iš baltinių. Ligonbučiam pirkto augšta kaina baltinius, paklodes, o šmugelio keliu pardavė vertės po 20 centų kiekvieną dolerį. Daryta biznis ir tuomet, kada net buvo trumpa baltinių ligoninėse ir kareivių prieglaudos namuose.

O tuo pačiu laiku, kada valdininkai darė sau gešeltą iš nukentėjusių kareivių, i ligonius kareivius nebuvo kreipiama jokios domės. Tūkstančiai ligonių negalėjo gauti medikalės egzaminacijos ir priežiūros. Algoms ir kitiems reikalams pinigai milijonais išmėtyta.

Dabartinis direktorius, Hines, paskelbė, jog \$1,500,000 išleista be reikalo algom.\$800,000 perdaug išleista random. Dentisterijai išleista \$6,000,000, dabar sumažinta iki \$3,000,000. Reikiša, \$3,000,000 išmėtyta be reikalo. Arba sunaudota kitur...

Paskui vėl siuloma Forbes'ui \$100,000. Padaryta

LENINO ŽMONA APIE LENINĄ

(Prakalba, kurią Nadežda Konstantinovna pasakė Sovietų suvažiavime 26 d. sausio 1924 m.)

Draugai, per šias dienas, kuomet aš stovėjau ties grabu Vladimiro Iličiaus, aš mislijau apie visą jo gyvenimą ir štai ką aš noriu jums pasakyti. Jo širdis plakė karšta meilė del visų darbo žmonių, del visų prispaustųjų. Niekuomet to jisai pats nesakė ir aš, veikiausia, būčiau tylėjęs, jeigu ši valanda nebutų taip išdidi. Aš sakau tą todėl, kad tą jausmą jisai pavaldėjo nuo karžygingo rusų revoliucinio judėjimo. Tas jausmas vertė jį karštu užsidegimu įieškoti atsakymo i klausimą, kokiais keliais eidami gali pasiliuosuoti prispaustieji? Atsakymą i savo klausimus jisai gavo pas Marksą. Ne kaipo formalistas jisai priėjo prie Markso. Jisai priėjo prie Markso kaipo žmogus, kuris įieškojo atsako i jį kankinančius klausimus. Gavęs atsakymą, jisai ėjo i darbininkus.

Tai bus 90-tieji metai perreito amžiaus. Tuomet jisai negalėjo kalbėti mitinguose. Jisai pradėjo dalyvauti Petrogrado darbininkų kuopelėse. Jisai pradėjo pasakoti darbininkams, ko jis išmoko pas Marksą. Jisai atėjo i darbininkų minias, negu kaipo išdidus mokytojas, bet kaipo jų draugas. Jisai ne tik mokino darbininkus: jisai atydžiai klausėsi, ką jam darbininkai pasakojo. Ir Peterio darbininkai ne tik pasakojo jam apie betvarkę dirbtuvėse, apie darbininkų persekiojimą, bet ir apie sodiečių gyvenimą.

Sajungu Name, ties Vladimiro Iličiaus grabu, aš mačiau darbininką, kuris dar tais laikais dalyvavo jo vedamam rately. Tai Tulos valstietis. Ir štai, tasai valstietis sakė Vladimirui Iličiui: "čia, mieste, man viską sunku išaiškinti: Bet aš grįšiu i savo guberniją, i sodžių i papasakosiu viską, ko jūs mane mokinote, papasakosiu savo giminėms ir visiems valstietiams. Jie man patikės. Aš juk saviškis. Ir ten jokie žandarai man nepakenks."

Mes dabar daug šnekame apie sąryšį darbininkų su valstietiais. Tą sąryšį, draugai, pati istorija davė. Rusų darbininkas iš vienos pusės darbininkas, iš kitos — valstietis. Darbas tarpe Petrogrado darbininkų, rūpestingas įsiklausymas i jų kalbas davė galimybės Vladimirui Iličiui suprasti tą didžią Markso mintį, kad darbininkų klasė yra vadovas visų darbo žmonių ir kad darbininkų klasė veda visą darbo žmonių, visus prislėgtuosius. Tame jų spēka, tame laimėjimo užtikrinimas. Darbininkų klasė gali laimėti, kaipo vadas visų darbo minių. Vladimiras

sutartis, jog bus išmokėta kaipo "advokato bila". Kitur tiek ir tiek išleista ant vyno, degtinės ir tt. Tai ve kur nuėjo "demokratija", už kurią tie nelaimingieji kareiviai neteko jėgos, likosi invalidais.

Skurdas ir vargas darbo žmonėm. Kentėjimai nelaimingiems karo aukoms. O keletui valdininkų, milijonierų-šmugelininkų geriausia rugiapūtė, šampanas, degtinė, puotos iš kareivių kancijų. Tai smukimas kapitalizmo.

Iličius tą suprato, kuomet darbavosi tarpe Petrogrado darbininkų. Ir ta mintis, ta ideja nušvietė kelią visam jo tolymesniam veikimui. Jisai norėjo, kad darbo klasė įgytų valdžią. Jisai suprato, kad valdžia darbininkų klasei reikalinga ne tam, kad išgyti šilta gyvenimėli dėka kitų darbo žmonių; jisai suprato, kad istorinė užduotis darbininkų klasės — tai paliuosavimas visų prislėgtųjų. Ta pamatinė ideja uždėjo savo antspaudo ant viso veikimo Vladimiro Iličio.

Draugai — atstovai sovietinių respublikų, respublikų darbo žmonių. Prie jūsų aš kreipiuosi ir jūsų aš meldžiu šia Vladimiro Iličiaus ideją suimti savo širdin. Aš noriu tarti, draugai, kelis paskutinius žodžius. Draugai, mirė mūsų Iličius, mūsų numylėtasis, mūsų brangusis.

Draugai — darbininkai ir darbininkės, draugai valstiečiai ir valstietės, viso pasaulio darbo žmonės, glauskitės draugingom eilėm po Lenino vėliava, po vėliava komunizmo.

Ši nuiki knyga jau baigiamą spausdinti. Ką apie ją mano zeceriai? Jie sako, kad ši knyga bus puikiausia dovana Literatūros Draugijos nariams. Kada šią knygą zeceriai pradeda statyti, tai juos reikia su pagaliu nuvaryti nuo jos prie laikraščio statymo.

Drg. redaktorius, V. Tauras irgi sako, kad šis veikalas bus vienas iš puikiausių veikalų. Knyga bus didelio formato—apie 500 puslapių. Kiekvienas Literatūros Draugijos narys, užsimokėjęs duokles i savo kuopą už šiuos metus, arba naujas narys, istodamas i tą apšvietos draugiją, nesigailės, nes gaus tokią knygą, kurią auksas negali atsverti. Kiekvienas tos draugijos narys turėtų savo draugams, neprigulintiems prie šios organizacijos, paaiškinti tos knygos svarbą ir kviesti juos i savo kuopą įstoti ir gauti už visai žemą kainą puikiausių knygų.

V. Bovinas.

I Komunistų Partijos Eiles

Lenino mirtis, tarytum, elektros srovė užgavo didžias bepartynes minias. Minios suprato, kad tai yra veidmainystė garbinti Leniną, o nepriguleti prie partijos, kuri jisai išaugino. Dešėtkai tūkstančių darbininkų, kurie dabar stoja i Rusijos Komunistų Partiją, yra geriausias atsakymas i lojimą apie Komunistų Partijos silpnėjimą.

Tik ką atėjusiuose iš Maskvos dienraščiuose "Pravda" ir "Izviestija" randame daugybę pranešimų apie stojimą naujų narių i R. K. P.

"Izviestija" rašo, kad ligi 7 dienos vasario vienoj tik Maskvos gubernijoje paduota 17,139 aplikacijos. Bet reikiša žinoti, kad Rusijoje ne taip jau lengva įstoti i partiją. Ne bile žmogų jon priima. Kol priima partijon, reikiša pareit per pusėtiną "čycių". Be to, ant partijos narių uždedama labai sunkios priedermės. Rusijos komunistas, tai nelyginant, kareivis. Iš jo labai daug reikalaujama, o jokių "vigadų" jis iš partijos negauna.

"Pravda" iš 30 d. sausio praneša iš Tulos, kad ten dviejose ginkly dirbtuvėse įstojon 2,000 darbininkų. Jų obalsis: "Iličiaus nēr, tai pavaduokime jį šimtais tūkstančių naujų kovotojų".

Tveriuj partijon įstojon 1,600 darbininkų. "Žmonių ūpas pakilęs".

Iš Doneco angliakasyklų srities rašoma tai pačiai "Pravdai", kad darbininkai URMU veržiasi partijon. Partija gaus apie 10,000 naujų narių.

Nižni Novgorode 30° darbininkų visose dirbtuvėse jau partijos eilėse. Viatkoj masinis bepartvių mitingas padarė pareiškimą, kad bepartviai stos Komunistų Partijon.

Rostove ant Dono partijon įstojon 3,000 gelžkelininkų. Smolensko gub. paduota virš 1,000 aplikacijų kandidatų i partiją. Saratove bėgiu kelių dienų partijon įstojon keli tūkstančiai darbininkų. Odesoj partijon įstojon 5,000 naujų narių.

Mes galėtume šį surašą tęsti ir tęsti, nes nėra miesto, kuriame bepartvių minios nesidėtų prie partijos.

Maskvos laikraščiai, iš kurių imame šias žinias, yra nuo 1 ligi 7 vasario. Nėra abejonės, kad ligi šio laiko partija gavo virš 100,000 naujų narių, kurių milžiniška didžiama yra darbininkai.

Lenino Partija auga! Amerikoje Lenino Partija yra Amerikos Darbininkų Partija. Stokite i jos eiles.

Imkime pavyzdį nuo LMPS. 24 kp., kuri jei surengia vakarą, tai ir turi užtekinai valgių svečių papenėjimui. Žmonių buvo kimština pilna svetainė. Dar nei jokiam parengime tiek nebuvo publikos, kiek šiame.

Ir kas smagu, kad simpatizatoriai D.P. išplatino pusę tikielų. ADP. 26 kp. vis daugiau įgyja sau pritarėjų ir darbuotojų. Pav., d.d. Augustinienė, Botirienė, Rugienienė ir Lumienė, ne D.P. narės, daugiau tikielų išplatino, negu pačios kuopos narės.

Vakarėly užrašyta tarp 30—40 "Vilniai" skaitytojų. Taipgi keli "Laisvei" skaitytojai gauta. Žodžiu, ADPLS. 26 kp. vakarėlis geriausiai pavyko, kuris nemažai ir pelno duos.

Draugai ir draugės, dirbkime visi iš peties, o pritarėjų mums netrūks.

Darbietis.

Iš CICERO, ILL., PADANGĖS

Jau keletą kartų rašiau apie mūsų kolonijos veikimą i priminiau, kad ne tik darbininkų organizacijos veikia, pirmyn žengia, bet tą daro ir paprastos pašelpinės draugijos.

Čia randasi daug įvairių pašelpinių draugijų ir daugelis jų priklauso prie Sąjungos. Nors Sąjunga mažai veikia, bet visgi veikia. Savo globoje turi Ateities Žiedo vaikų draugijėlę ir didesnių mokyklą. Teisybė, finansinės paramos neduoda, bet komitetai darbuojasi.

24 d. vasario buvo surengtas koncertas. Žmonių susirinko daug ir pelno, veikiausiai, bus nemažai. Taipgi nutarė surengti tarptautines protesto prakalbas prieš kėsinimąsi ateivius suvaržyti.

ALDLD. 92 kuopa gana smarkiai auga narių skaitliumi, nes kiekvieną susirinkimą prisirašo naujų narių. Turi įsteigus lavinimosi mokyklą ir šiaip darbuojasi gana gerai.

ADP. Liet. Sekcijos 74 kuopa nariais neskaitytinga, bet prisideda prie veikimo. Nežinau kodėl senesni veikėjai nenori priguleti prie ADP. Teisybė, jie veikia darbininkų tarpe, bet, rodosi, to neužtenka, turėtų pri-

gultėti ir prie ADP. Liet. cijos kuopos.

LMPS. 43 kuopa taipgi auga, nes kiekvienam susirinkime prisirašo naujų narių. Šioma komisija nomis drg. R. Mizara šia prelekecija, pamokinančia darbininkes moteris. M. Z.

LAISKAS "RANKPĖLNUO REIKALE

D. Petrauskui, Cleveland, Ohio. Sausio 25, 1924 m. Brangus Drauge:—

Buvusi "Rankpelnio" administracija gavo nuo jus laiską, kuris buvo rašytas lapkričio 10 d., 1923 m., už ką tariamai išleista "Rankpelnio" turia pasakyti, kad jis draugai nebeįsis ir pinigus, kuriuos turite, priklausomus "Rankpelnio", mes paskirstome kitai "Vilnies" palaikymui: "Laisvei" — \$20, ALDLD — \$10 ir "Darbininkų Balam" — \$9; likusi 78c. lai bus siuntimo išlaidų padengimui.

Tad, malonus drauge, nėkite tie mūsų prašymą dyti pagal augščiau nurodytą surašą, už ką mes būjime linkingi už jūsų pasidartavim, lai būna pagarsinta minėtuose laikraščiuose.

Su draugiškais linkėjimais buvęs "Rankpelnio" adm. A. Naujalis.

P. S.—Laiską aplankiu 11 vasario, 1924. Pažymiu tai, nes nekurie primeta man, lai aš laišku nerašęs. Visgi "Rankpelnio" platintojams turi širdingą ačiū. Nors T. nebeįsis, bet surinktus pinigus paskirstė labai geriam tikslui. Tas duoda mums suprasti, kad mes, darbininkai, draugai, vieni kitus gelbstime.

Draugiškai, Generalis "Rankpelnio" Agentas nuo C.P.D.S. D. Petrauskas.

GRAND RAPIDS, MICH.

Iš mūsų miesto labai malonūs laiškaštyje matosi žinūelė, kad čia darbininkų judėjimas neįsis apmires ir veik kiekvieną kuopa turi išrinktus korpusdenta, vienok ir tie korpusdenta nerado, ar tai per laisvę neturėjimą, ar per savo apneleidimą. Toliaus taip neprivalytū būti.

Kai visur, taip ir čia, darbas ne kaip. Vienur darbininkus iš dirbtuvių atleidžia, kitur dirbtuvės pradeda dirbti po 4 dienas i savaitę.

Darbai—daugiausia rakanė išdirbystė. Darbininkai be pė išnaudojami, dirba už mažus algas, su kuriomis ir galų sudėris negalima.

Bet, žinoma, pačių darbininkų kaltė, nes jie neorganizavę, todėl darbdaviai turi gerą progą juos išnaudoti kaip tik nori.

Gelžkelių dirbtuvėse tas pat. Po naujų metų buvo pradėti truputį geriau dirbti, bet padėjus porą savaitę, vėl darbas sumažėjo ir darbininkus žemiau iš darbo atleidinėti. Čia darbininkai taipgi neorganizuoti, todėl jį darbo sąlygos gana sunkios. Teisybė, pirmiau buvo organizuoti, bet laike paskutinio streiko kompanijai pavyko užjį sudraskyti ir dabar darbininkai nepajėgia susiorganizuoti.

24 d. vasario tapo pašventinta naujai pastatyta liet. bažnyčia. Kun. kalbėdamas nusidėngė, kad nepaisant didelių pinigų sumos išelkvojimo, bažnyčia esanti pastatyta. O tas visai užtrauktas ant bažnyčios, bažnyčia, žinoma, ne kunigėlis, parapijonai turės išmokėti, mokėjus skolas, bažnyčia patys vyskupas.

Girtuokliavimas išsiplatinęs labai. Žmonės gerin labiau, ne-

